

TỪ SCHUMANN QUA PHƯỢNG CA

by Võ Quang Yên — Cập nhật : 28/11/2011 17:22

Chiều hôm chủ nhật 16 tháng mười 2011, hội từ thiện Enfance-Avenir (Tuổi trẻ-Tương lai) đã tổ chức tại tòa thị sảnh cũ thành phố Sceaux một buổi hòa nhạc quyên tiền giúp hội. Chương trình gồm có Ca nhạc - Dương cầm - Đàn tranh, trình diễn những tác phẩm của nhạc sĩ có tiếng Robert Schumann và những bản nhạc truyền thống Việt Nam ba miền.

TỪ SCHUMANN QUA PHƯỢNG CA

Bài và ảnh **Võ Quang Yên**

L'Association ENFANCE-AVENIR

Organise

Dimanche 16 Octobre 2011 à 15h30

Ancienne Mairie de Sceaux

68 Rue Houdan – 92330 Sceaux

Au profit des enfants démunis du VIET-NAM

RECITAL DE CHANT - DE PIANO- DE CYTHARE VIETNAMIENNE

Jean-Paul Descombey Baryton - **Josette Morata** Piano

Phuong Oanh avec le trio de cythare **Phuong Ca** :

Ngoc Dung **Nguyet Anh** **Van Anh**

Oeuvres de Schumann – Musique traditionnelle du Vietnam

Places limitées – Réservation conseillée à :

ARTELIA REPROGRAPHIE 8 av de la gare - SCEAUX

Tél. : 01.41.13.74.44 de 9h30 à 19h lundi à vendredi et 10h à 17h samedi

Association ENFANCE-AVENIR : tel :01 43 50 13 74

Participation : 15 € (Adultes) - 12 € (Jeunes - Etudiants)

Chiều hôm chủ nhật 16 tháng mười 2011, hội từ thiện Enfance-Avenir(*) (Tuổi trẻ-Tương lai) đã tổ chức tại tòa thị sảnh cũ thành phố Sceaux một buổi hòa nhạc quyên tiền giúp hội. Chương trình gồm có Ca nhạc - Dương cầm - Đàn tranh, trình diễn những tác phẩm của nhạc sĩ có tiếng Robert Schumann và những bản nhạc truyền thống Việt Nam ba miền. Phần Âm nhạc được bác sĩ - ca sĩ Jean-Paul Descombey hát giọng baryton đảm nhận với tiếng đàn đệm dương cầm của cô Josette Morata, giáo sư dương cầm. Nhạc Việt được nghe qua tiếng đàn tranh của bốn cô Phương Oanh, Ngọc Dung, Nguyệt Anh, Vân Anh. Những bài hát lãng mạn Đức thế kỷ 19 và những bản nhạc Việt Nam sống động ở phương trời xa giao thoa một chiều thu êm dịu trong một gian phòng âm cúng ở thị sảnh cũ thị trấn Sceaux ngoại ô nam Paris. Hai lần nhạc khác biệt nhau nhưng đều hướng về một điểm chung là giúp quyên tiền cho hội Enfance-Avenir.

Josette Moratta

Jean-Paul Descombey

Hội Enfance-Avenir khởi đầu là một hội có mục đích phòng ngừa từ bỏ con cái, đấu tranh chống nghèo khổ bằng cách phát triển những dự án cụ thể giúp đỡ gia đình và con trẻ xứ Bolivi. Những giá trị được nêu ra để hướng dẫn sự chọn lựa là : kính trọng văn hóa, thẩm quyền địa phương và môi trường ; phẩm cách và an ninh để những người tham dự tự nhận thức được mình và được nhà chức trách thừa nhận ; trong suốt trong cuộc điều hành những dự án đang tiến hành và trong sự quản lý tài chánh những tài nguyên. Hội dần dần mở rộng hoạt động ra chuyên đỡ đầu các con trẻ tại chỗ và chuyên đưa con nuôi từ các nước Nga, Rumani, Madagascar, Etiopi và Việt Nam về Pháp. Đến nay đã đưa về được 660 em bé. Riêng về con nuôi Việt Nam yêu cầu dành ưu tiên cho các em có "những nhu cầu đặc thù" như những em câm, điếc, có một khe môi - vòm miệng, thị giác yếu ở một hay hai mắt, thiếu một ngón tay, một ngón chân, một tay, một chân, chân vẹo, tay vẹo, mang bệnh tim mạch, bệnh thoát vị dây rốn, hạch bẹn, hay phân bụng (hernie ombilicale, inguinale ou abdominale), bệnh máu, Hépatite B, C và trẻ em bắt đầu từ 5 tuổi. Hội định vị ở Sceaux mang tên "**Vì tương lai trẻ em**" từ 2009 đã thực hiện nhiều hoạt động đoàn kết trong hai lãnh vực giáo dục (học bổng, dụng cụ) và nhân đạo (áo quần, dây dép cho con trẻ, trả tiền trường thay cha mẹ gặp khó khăn). Được biết những dự án giúp đỡ năm 2011-13 đã được phác họa trong cả hai lãnh vực cho các thị trấn Sa Pa, Ngọc Đông (Hà Nam), Ninh Lao (Hà Nam), Phú Cam (Huế), Kon Tum, Đà Lạt. Chương trình lớn lao, chỉ cần mong Hội thành công thực hiện hoàn hảo.

Phòng nhạc thị sảnh cũ Sceaux

Buổi hòa nhạc bắt đầu với chương trình nhạc Schumann. Ca sĩ Jean-Paul Descombey cũng là một bác sĩ tâm thần học, cựu Phòng trưởng ở bệnh viện Sainte-Anne. Ông hát từ nhiều năm, thường tập dượt với Henri Bougerolle trong Choeur de Radio France và bà Roselyne Masset Lecoq, giáo sư ký âm pháp ở nhạc viện CNSM Paris. Những bài hát lãng mạn của Schumann gọi là *lieder* đã quyến rũ ông và ông bỏ công học hỏi đời sống cùng những tác phẩm của nhà soạn nhạc trứ danh. Còn là một nhà phân tích tâm lý học, ông đặc biệt học hỏi trường hợp bệnh nhân Schumann, kết quả dẫn đến một cuốn sách : *Robert Schumann. Quand la musique œuvre contre la douleur. Une approche psychanalytique.* (Robert Schumann, kết quả dẫn đến một cuốn sách : *Robert Schumann. Quand la musique œuvre contre la douleur. Une approche psychanalytique.* (Robert Schumann, kết quả dẫn đến một cuốn sách : *Robert Schumann. Quand la musique œuvre contre la douleur. Une approche psychanalytique.* Khi âm nhạc tác dụng chống đau khổ. Một bước đầu phân tích tâm lý học). Trước khi nghe cô Josette Morata đọc tấu hai đoạn *Carnaval op.9* và bác sĩ hát ba bài bằng tiếng Đức *Ich hab' im traum geweine* (Tôi đã khóc trong mơ), *Ich grolle nicht* (Tôi không cần nhẫn) của Henri Heine và *Widmung* (Cung hiến) của Friedrich Rückert, cử tọa được nghe ông giải thích những bài hát *lieder*, kể lại đời sống của Schumann qua những sự kiện đã tác động lên từng đoạn đời. Tuy quá 80 tuổi, tóc bạc, đầu sói, bác sĩ Descombey rất còn minh mẫn. Ngồi trên ghế, luôn nhoèn miệng cười, tác giả cuốn sách không ứng khẩu mà duyên dáng tuần tự trình bày theo bài đã soạn sẵn trên tập giấy.

Phương Oanh

Ngọc Dung

Sinh năm 1810 ở Zwickau xứ Saxe, thời trẻ lưỡng lự giữa văn chương, luật học, âm nhạc, Schumann được giáo sư Friedrich Wieck hướng dẫn về đàn dương cầm. Hâm mộ Bach và Schubert, ông muốn thành một nghệ nhân đàn piano điều luyện nhưng một ngón tay bị đau, ông trở qua học hoà âm, đối âm, soạn nhạc và cho xuất bản những sáng tác đầu tiên, đặc biệt những bài hát lãng mạn *lieder*. Đồng thời ông cũng viết bài phân tích nhạc, bắt đầu với những sáng tác của Chopin. Sau nhiều đám tang trong gia đình, mẹ mất, bị bệnh giang mai, ông rơi vào một chứng u sầu. Vào lúc này ông say mê cô đàn piano kỳ tài Clara, con gái giáo sư Friedrich Wieck, nhưng phải tranh thủ năm năm mới cưới được. Trong thời gian này ông tiếp tục soạn nhạc, nhất là những *lieder*, viết bài phân tích âm nhạc. Mặc dầu tám đứa con, cô Clara diễn tấu tuyệt diệu những tác phẩm của chồng trong những buổi trình diễn khắp nơi, nhất là ở Nga. Nhạc viện Leipzig mời ông dạy dương cầm nhưng tinh thần bị trầm uất ông chỉ dạy có một năm. Được cử điều khiển Ban hợp xướng Dusseldorf, mặc dầu tình bạn của Brahms, ông rơi vào một tình trạng hoang tưởng kinh hoàng và có lần muốn tự tử. Khi tỉnh táo, khi mê sảng, ông sống những năm cuối đời trong một nhà thương chữa bệnh tinh thần gần Bonn. Ông mất năm 1856, hưởng thọ 46 tuổi. Bác sĩ Descombey kết luận vài lời về vai trò sáng tác phi thường của Schumann trong cuộc tranh đấu suốt đời chống đau khổ, và về chân đứng của môn bệnh học tâm thần trong đời sống và hoạt động của nhà soạn nhạc trứ danh.

Nguyệt Ánh

Vân Anh

Phần nhạc thứ hai dành cho đàn tranh với bốn cô Phương Oanh, Ngọc Dung, Nguyệt Ánh, Vân Anh, đồng phục quần đen áo dài Việt Nam thanh nhã, lịch sự. Chị Võ Quang Phương Oanh là giáo sư đàn tranh ở hai Nhạc viện Antony và Sevrin đến năm 2010. Trước đây, chị thành lập trường dạy nhạc Phương ca Dân ca Quốc nhạc tại Sài Gòn năm 1969. Bắt đầu từ 1976, chị tiếp tục hoạt động ở Âu châu, mở trường, lập hội trên tám nước, thành công phổ biến âm nhạc Việt Nam truyền thống trong nhiều quốc gia trên thế giới. Chị luôn theo đuổi một tôn chỉ "bảo tồn, phát triển và chuyển giao sự hiểu biết của mình về âm nhạc truyền thống dân gian Việt Nam đến mọi tầng lớp trong xã hội, giúp cho họ bất chấp tuổi tác có thể chơi được những nhạc cụ hay hát những bài hát dân ca Việt Nam". Định cư ở Tây phương, chị tự tạo thêm một trọng trách nhắc nhở nền nhạc dân tộc cho những kiều bào sống tha hương, một công việc xem như đơn giản, thật ra đòi hỏi nhiều kiên nhẫn và hy sinh. Đoàn nhạc Phương ca, thành lập cách đây hơn 40 năm, đi biểu diễn khắp nơi, từ Tòa thánh Vatican qua viện Bảo tàng Boston, từ Nouvelles Orléans qua Trung Phi,... Năm 1988 chị đoạt huân chương vàng viện Hàn lâm Nghệ thuật Âu châu. Hai nhạc viện Antony và Sevrin đã đào tạo một số nghệ nhân đàn tranh, tiêu biểu là những cô hòa tấu hôm nay với chị : Nguyệt Đài Ngọc Dung, Phạm Vân Anh tiếp tay chị dạy ở các nhạc viện Antony và Sevrin, Đỗ Duy Nguyệt Ánh dạy trong nhóm Octave ở Orsay. Giáo sư Phương Oanh có thể yên tâm, những cô học trò của chị nay là những "thầy đàn" trẻ đang tiếp tục đào tạo những nghệ nhân mới. Nhạc ba miền hôm nay được anh Võ Quang Tùng thoải mái giới thiệu : *Lưu thủy Bình bán Kim tiền*, *Lý hoài xuân Tình tang Giang nam* (hòa tấu), *Hoa thơm bướm lượn* (Phương Oanh), *Cá khe láng kẻ* (Ngọc Dung), *Câu hò Bến Ngự* (Vân Anh), *Ru con* (Nguyệt Ánh)... Cách chơi điều luyện của các cô trong một tiếng đồng hồ đã quyền rũ thính giả tuy khó phân biệt được các miền, các vùng qua các bản đàn. Tương nên cần thêm, không chỉ cho thính giả nước ngoài, vài lời giải thích chính xác hơn....

Thính giả chật gian phòng đã sống một chiều thu thích thú, vì đã được biết thêm về Schumann, nghe những bản đàn tranh thú vị, đồng thời đã làm một việc thiện. Cảm ơn các nghệ sĩ đã làm say mê thính giả. Cảm ơn cô chủ tịch và tất cả các nhân viên của Hội đã bỏ công tổ chức một buổi nhạc thành công.

Xó thành đầu thu 2011

Võ Quang Yến

**(*) Enfance-Avenir
46, rue des Chéneaux – 92330 SCEAUX
01 43 50 13 74**

enfanceavenir@orange.fr
solange.hartmann@wanadoo.fr

Copyright © 2006 by Dien Dan Forum, BP 50, 92340 Bourg-La-Reine, France
diendan@diendan.org - Contributeurs